

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЛОГІСТИЧНОЇ ПІДТРИМКИ ЗБРОЙНИХ СИЛ В ІСТОРИЧНОМУ АСПЕКТІ ПРОВЕДЕННЯ ВІЙСЬКОВИХ ОПЕРАЦІЙ

М. В. Білоус¹, О. А. Рижов², О. П. Шматенко¹, Д. В. Дроздов¹

*Українська військово-медична академія, м. Київ,¹
Запорізький державний медичний університет,
м. Запоріжжя²*

Вступ. Станом на сьогодні в нашій країні створюється єдина ефективна система логістичного забезпечення Збройних Сил України, інших військових формувань та правоохоронних органів, як у мирний, так і у воєнний час, яка повинна функціонувати відповідно до стандартів НАТО і здатна якісно співпрацювати зі збройними силами інших держав-членів НАТО та Євросоюзу. Тому питання військової логістики, як одного з важливіших та основних компонентів військових операцій, є актуальними та потребують ретельного вивчення.

Мета роботи полягає у концептуальному аналізі еволюційного розвитку військової логістики, з визначенням особливостей реалізації логістичної підтримки збройних сил в історичному аспекті проведення військових операцій.

Матеріали та методи дослідження. Для досягнення мети дослідження проведено аналіз закордонної і вітчизняної наукової літератури та чинної нормативно-правової бази України. Методами дослідження є інформаційний пошук, порівняння, систематизації, аналізу, синтезу та моделювання.

Результати. Концептуальний аналіз еволюційного розвитку військової логістики показав, що в процесі історичного розвитку наукових підходів ведення війн, інтенсивного науково-технічного прогресу формувалася і військова логістика, виникали нові логістичні системи, інноваційні методи та інструменти управління логістичною підтримкою військ. На підставі вивчення світового досвіду еволюційного розвитку військової логістики, встановлено три рівні декомпозиції або основних принципів (способів) реалізації логістичної підтримки військ, які схематично зображені для наочного сприйняття особливостей реалізації логістичної підтримки збройних сил в історичному аспекті проведення військових операцій. Результати дослідження свідчать, що реалізація логістичної підтримки військ, яка базується

на цих принципах, проходить більш ефективно, коли враховуються невід'ємні наслідки (ризики) цього процесу.

Висновки. Розглянуто три основні принципи реалізації логістичного забезпечення збройних сил. Для асоціативного сприйняття, запропоновано їх схематичне зображення, що в подальшому дозволить використання даної схеми в процесі навчання майбутніх спеціалістів з військової логістики. Встановлено характерні ризики при виконанні завдань військової логістики та показано їх прямий вплив на зниження ефективності військових операції. Запропоновано використання можливостей трьох основних способів матеріально-технічного забезпечення військ (сил), як одного з напрямків формування сучасної української військової логістики. Зазначено, що підвищеної уваги наразі вимагають питання медичного забезпечення Збройних Сил України, а також науково-практичне обґрунтування, розробка прикладних положень та конкретних рекомендацій для оптимізації логістичного управління медичним постачанням Збройних Сил України.

Ключові слова: управління, військова логістика, реалізація логістичної підтримки, збройні сили, військові операції.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Історичний досвід військових дій підтверджує, що логістика є важливою та невід'ємною частиною бойових дій і вагомою складовою бойового успіху. Військова логістика полегшує рух, захист та підтримку життєздатності збройних сил в часі і в просторі. Вважаємо за доцільне, посилатися на вислів генерала Роберта Берроу, командувача корпусом морської піхоти США, який підкреслив центральну роль логістики у веденні війни «Стратегія визначає характер і динаміку наших сил, але без логістики стратегічна концепція — це просто паперовий план» [1, VI]. Саме тому військова логістика була та залишається предметом численних досліджень, як зарубіжних, так і вітчизняних вчених. Особливої уваги питання військової логістики набули із запровадженням Міністерством оборони України єдиної системи логістики з метою забезпечення ресурсних потреб Збройних сил та інших складових сил оборони. Головне управління логістики (J4) наразі формується у Генеральному штабі Збройних сил України та наступним етапом має стати формування Командування сил логістики на базі Озброєння, Тилу і підрозділів медичного постачання [2].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Узагальнення великої кількості зарубіжної літератури дало змогу виокремити три категорії літературних джерел з військової логістики. Перша категорія включає історичні звіти про війни та військові операції, розглянуті з точки зору логістики. Одна з перших книг цієї категорії — Ван Кривелда (Van Creveld) [1, VII], науковий інтерес також викликає робота Роберта Керлі (Robert Curley) [3]. Цей клас історичних монографій надає характеристику етапів історичного розвитку військової логістики від її зародження, детальні описи логістичних процесів та подій у минулих війнах, а також деякі аналізи цих явищ. Друга категорія літератури з військової логістики включає доктринальні публікації та посібники — опубліковані в основному військовими організаціями. «NATO Logistics Handbook» та «US Field Manuals» [1, VII] є типовими прикладами цієї категорії. Ці публікації включають доктринальні принципи, правила та інструкції, призначені переважно для командирів та логістів практиків. Третя категорія публікацій включає в себе дослідження з теорії та практики військової логістики. Ці дослідження стосуються суті та структури військової логістики, висвітлюються внутрішні властивості, процеси та загальні правила, які регулюють логістику. Останні наукові досягнення та майбутні тенденції у військовій логістиці розкривають ряд грецьких вчених: Василеос Зеймпекис, Джордж Каймакаміс, Ніколас Дж. Дарас та ін. (Vasileios Zeimpekis, George Kaimakamis, Nicholas J. Daras) [4], а також надзвичайно цікавим є дослідження Моше Кресс (Moshe Kress) [1].

Привертають увагу дослідження з військової логістики і вітчизняних вчених, таких як: Р. І. Сапіга [5], В. М. Серватюк, О. І. Угринович [6], О. М. Маслій [7], Н. В. Чернописька, О. В. Брень, О. І. Дангильців [8], О. І. Ступницький [9], В. С. Кивлюк, М. Я. Клонцак, В. М. Лоза, В. В. Шевченко [10], О. М. Нестеренко, Ю. Є. Чирва [11] та інші. Значний вклад у розвиток теоретичних та практичних засад фармацевтичної логістики України зробили вітчизняні вчені: О. В. Посилкіна, Б. П. Громовик, Р. В. Сагайдак-Нікітук [12], Є. В. Крикавський [13], Л. М. Унгурян [14], А. Г. Хромих [15] та інші. Варто зазначити, що засновниками української військово-фармацевтичної логістики є ведучі науковці військової фармації України: В. В. Трохимчук, П. С. Сирота та О. П. Шматенко [16].

Проте, не зважаючи на наявний чималий науковий доробок, недостатньо опрацьованими залишаються питання вивчення динаміки

змін військової логістики з огляду на принципи організації логістичної підтримки збройних сил у військових операціях різних часів. У науковій літературі бракує узгоджених формулювань напрямків формування сучасної української військової логістики, належне їх теоретичне обґрунтування та практичне вирішення.

Мета роботи полягає у концептуальному аналізі еволюційного розвитку військової логістики, з визначенням особливостей реалізації логістичної підтримки збройних сил в історичному аспекті проведення військових операцій. Для досягнення мети дослідження проведено аналіз закордонної і вітчизняної наукової літератури та чинної нормативно-правової бази України. Методами дослідження є інформаційний пошук, порівняння, систематизації, аналізу, синтезу та моделювання.

Основний матеріал. В даний час в нашій країні створюється єдина ефективна система логістичного забезпечення Збройних Сил (ЗС) України, інших військових формувань та правоохоронних органів, як у мирний, так і у воєнний час, яка повинна функціонувати відповідно до стандартів НАТО і здатна якісно співпрацювати зі збройними силами інших держав-членів НАТО та Євросоюзу [17, с. 2]. Тому питання військової логістики, як одного з важливіших та основних компонентів військових операцій, є актуальними та потребують ретельного вивчення. Оскільки ефективність управління поточковими процесами залежить від якісного функціонування логістичної системи, постає необхідність у поглибленому вивченні її внутрішньої структури та способів реалізації цієї структури в театрі воєнних дій (ТВД) (THEATRE) — географічній території проведення військових операцій (AAP-6 — NATO Glossary of Terms and Definitions) [18, B-9].

Наразі термінологія військової логістики знаходиться в постійному розвитку. Різноманіття її визначень обумовлено використанням різних термінів в описі однакової суті або явища з цієї області. Що пов'язано перш за все з приналежністю дослідника до різних логістичних шкіл або виділення їм окремих сторін логістичного процесу чи системи в цілому [19, с. 87]. Незважаючи на різноманіття її тлумачень, головна мета військової логістики — підтримка військових операцій та збройних сил (військ), які в них беруть участь.

Згідно з твердженнями військових вчених, основними завданнями військової логістики є: підтримка військової потужності та сприяння руху військ; постачання продовольства та інших матеріаль-

но-технічних засобів у військо; організація медичного забезпечення (евакуація та лікування поранених); розгортання сил і засобів. Варто зазначити, що на думку деяких вчених, військова логістика також має прямий вплив на зміцнення психологічного, бойового духу військ та об'єднання військових сил (зберігає їх мотивацію та зміцнює моральний авторитет командира) [1, с. 2].

Проте мету та завдання військової логістики нелегко досягати у невизначеній реальності, яка притаманна в ТВД. За даними досліджень військових вчених, які характеризували бойову обстановку, відмічається можливість виникнення хаосу через наявність декількох факторів, які активно перешкоджають реалізації будь-якого перш чітко структурованого процесу. Певні труднощі в підтримці військових операцій з'являються, коли логістичні активи, які для цього необхідні, пошкоджені або знищені диверсійними діями противника. Також особливий негативний вплив відмічається при наявності неповної інформації або плутанини в поєднанні зі швидкою зміною темпів, обсягів споживання та виснаження ресурсів (військового майна). Це вкрай ускладнює адекватне реагування на вимоги та потреби в ТВД [1, с. 3] та підтримку постійної боєздатності особового складу.

Отже, хоча мета та завдання військової логістики достатньо окреслені, її реалізація стикається з деякими ризиками, які мають прямий вплив на зниження ефективності військових операцій. Слід відмітити, що потенційна ефективність військової сили складається з трьох складових, яка з цих складових є пріоритетною, залежить від цілей і стратегії командира, але всі вони потребують доступну логістичну (матеріально-технічну) підтримку: бойова потужність, мобільність та дальність пересування [1, с. 3]. При цьому, зазначимо, що медична служба здійснює вагомий внесок в забезпеченні бойової потужності та високої боєздатності збройних сил.

На підставі вивчення світового досвіду еволюційного розвитку військової логістики, встановлено три рівні декомпозиції або основних принципів (способів) реалізації логістичної підтримки військ (рис. 1).

Крім того, отримання загального уявлення про логістичне забезпечення збройних сил протягом розвитку цивілізації з позиції системного аналізу і забезпечують наведені нижче рівні декомпозиції. Разом з тим, вони відповідають загальноприйнятій сучасній класифікації варіантів реалізації логістичної підтримки збройних сил у польових умовах [1, с. 9; 3].

Рис. 1. Основні принципи реалізації логістичної підтримки військ (авторська розробка).

Світова теорія військової науки стверджує, що до ХХ століття армії зазвичай жили за межами їх країни — на території супротивника за рахунок захоплених ресурсів. В стародавні часи вода і їжа були по суті всіма ресурсами, необхідними для битв. Ці ресурси військо отримувало на шляху до ТВД (грабіж цивільних осіб) або в разі бойового успіху, шляхом захоплення джерел води і продуктів харчування. Отже, підтримувати армію було легше тоді, коли вона перебувала в русі, якщо ж військо зупинилося в певній точці протягом тривалого періоду часу, воно могла б вичерпати місцеві ресурси. Такий логістичний варіант підтримки військ — отримання на полі бою (місцеве постачання) і як наслідок, велика залежність від матеріальних ресурсів в ТВД, був у різні часи однією з основних причин поразки Наполеона та Гітлера [1, с. 10; 3; 20].

Згідно досліджень військових вчених, ідея повної незалежності від зовнішніх джерел постачання ймовірно належала Олександрю Македонському. Він був одним з перших, хто практикував цей варіант військової логістики — перенесення матеріальних ресурсів з собою (автономність), використовуючи кораблі як плавучі склади. Керуючи своєю армією по ретельно відібраним маршрутам, ніколи не відда-

ляючись від берега моря, Олександр Македонський міг використувати «плавучі склади» безперервно в якості джерела постачання, в тому числі і медичного майна. Історики свідчать, що в армії Олександра Македонського існувала досить розвинена військово-медична організація, що спрямовувала свої зусилля не тільки на лікування хворих і поранених воїнів, а й займалась запобіганням виникнення та поширення хвороб у військах [21].

До заслуг військових лікарів періоду розквіту Римської імперії необхідно віднести і їх винахід — створення індивідуального перев'язувального пакету, який, зазнавши багатьох модифікацій, використовується й нині. Цікавим є й те, що саме в римській армії були запроваджені основи само- та взаємодопомоги: при легких пораненнях легіонери повинні були перев'язувати себе самі або повинні були надавати допомогу іншим воїнам, саме для цього вони і забезпечувались індивідуальними перев'язувальними пакетами [21, с. 10].

Узагальнення літературних джерел показало, що використання боєприпасів до вісімнадцятого століття було відносно скромним, в більшості випадків армія в польових умовах могла розмістити всі боєприпаси, які їй будуть потрібні, в свої наявні транспортні засоби. Таким чином, ресурси, які вже не були легко доступні в ТВД перевозилися разом з військом і за потреби могли бути їм оперативно передані [1, с. 11; 3].

Разом з тим, цей спосіб логістичної реалізації накладає важкий тягар на військо, оскільки він створює значний «логістичний хвіст» [1, с. 12], який може перешкоджати швидкості просування військ (сил). Так, коли Ганнібал перетнув Альпи в північній Італії в 218 році до нашої ери, він обійшов римську армію, яка охороняла легший прибережний маршрут; але його рух через гірські перевали був дуже повільним, і він втратив майже половину своєї сили через холоди, хвороби і ворожі дії місцевих племен на цьому шляху [3].

На підставі огляду літературних джерел можна зробити висновок, що перші два варіанти реалізації військової логістики були основними методами логістичної підтримки збройних сил до середини дев'ятнадцятого століття. Промислова революція створила передумови для появи третього варіанту — доставка матеріальних ресурсів у військо (постачання з тилу). Зокрема, один із значущих результатів

цієї революції — потяг, який стали використовувати у військових цілях, вплинув на способи реалізації військової логістики. І як результат, матеріальні ресурси тепер можуть бути відправлені з тилу на фронт на відстані і на швидкостях, які ніколи досі не були можливі. Нові технологічні розробки сприяли відповідним змінам в логістичних потребах у військах. Так, поява нової автоматичної зброї в ТВД і разом з тим, збільшення ваги і кількості боєприпасів, викликали необхідність у більшому просторі для їх зберігання та відповідних засобах для транспортування. А впровадження нової технічної розробки — механізованого бойового засобу (танка) змінило потребу у кількості палива та супутніх йому засобах доставки і розподілу. І як наслідок технологічного прогресу, виникла вимога у професійній технічній підтримці вищевказаних засобів. Необхідність у своєчасному забезпеченні військ (сил) матеріально-технічними засобами неминуче стикалася з їх обмеженістю. Ці ресурси обслуговування не могли бути надані кожному механізованому пристрою. Тому головною особливістю військової логістики ХХ століття і став якісний розподіл (або виділення) обмежених матеріальних ресурсів серед декількох замовників [1, с. 12; 3].

Таким чином, транспортні засоби стали основою для логістичного зв'язку між тилом та театром військових дій. Ця основа була доповнена новим наслідком технологічного прогресу — довгостроковими та надійними системами зв'язку та сучасними комп'ютеризованими засобами інформації для підтримки прийняття рішень. Це поліпшило здатність регулярно та безперервно забезпечувати збройні сили матеріально-технічними засобами та медичним майном, що сприяло на їх здатність підтримувати битву протягом тривалого часу [1, с. 13; 4, с. 105].

Отже, поточним та основним принципом реалізації логістичної підтримки військ на сьогодні став третій варіант військової логістики — постачання матеріально-технічних ресурсів з баз (supply from bases), на який орієнтована в основному і сучасна українська військова логістика.

На рис. 2 представлені варіанти логістичного забезпечення військ згідно концептуального аналізу еволюційного розвитку військової логістики для наочного сприйняття особливостей реалізації логістичної підтримки збройних сил в історичному аспекті проведення військових операцій.

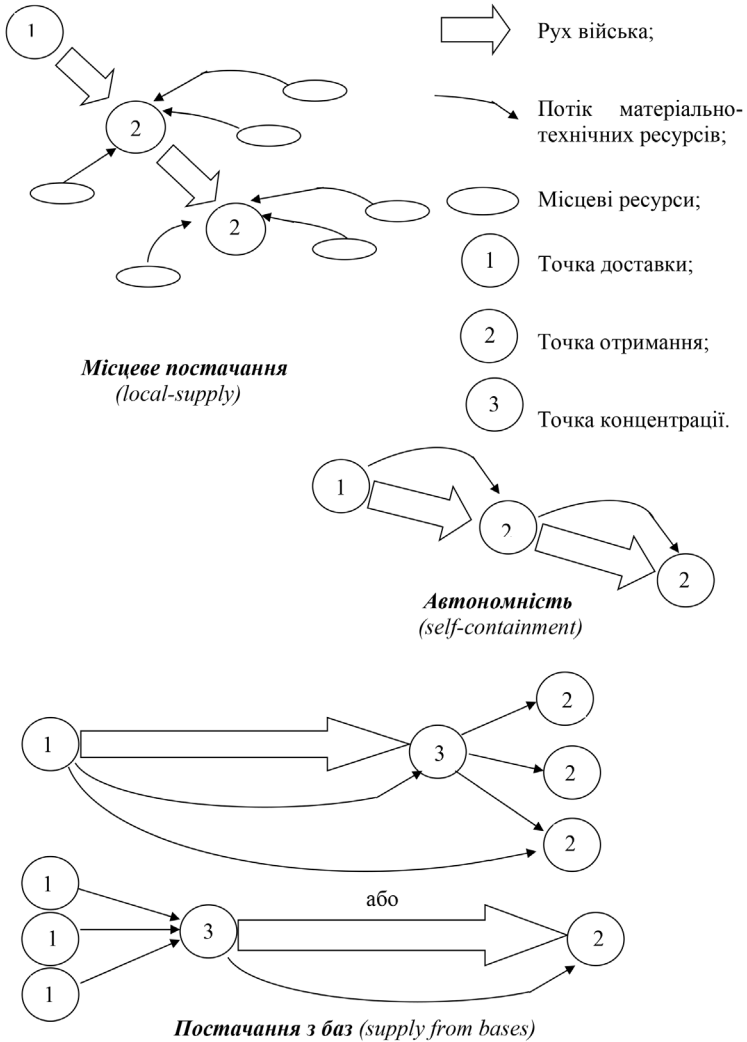

Рис. 2. Основні варіанти логістичного забезпечення військ (авторська розробка на основі [22]).

Реалізація логістичної підтримки військ, що базується на принципі постачання матеріально-технічних ресурсів з баз проходить більш ефективно, коли враховуються невід’ємні наслідки (ризики) цього процесу. Так, правильна організація матеріально-технічного за-

безпечення збройних сил вимагає підтримувати на належному рівні безперервну, ефективну та безпечну лінію зв'язку між логістичними (матеріально-технічними) базами в тилу і замовниками (споживачами) в ТВД [1, с. 14; 3]. Лінії зв'язку (ЛЗ) — маршрути, які з'єднують військові сили в передній частині театру операцій (військових дій) з логістичними базами в зоні зв'язку і тилової зоні. Уздовж ЛЗ поставки, обладнання та військові сили просуваються вперед, а евакуйований особовий склад і техніка переміщуються назад [1, с. 25].

Ефективність організації логістичного процесу залежить від наявності транспортних засобів та кількості їх одиниць в обслуговуванні та від раціонального розподілу і планування цих ресурсів на маршрутах між ТВД і тилом, а також всередині ТВД.

Чим більш динамічною стає бойова позиція, тим більш складнішим є здійснення цих заходів. Коли війська знаходяться в русі, логістичні підрозділи повинні розділяти ємність (можливості) ЛЗ з бойовими одиницями. В результаті, через перевантаженість ЛЗ, логістичний потенціал, доступний в тилу, не може бути реалізованим в повному обсязі. Крім того, динамічність та постійна мінливість ТВД призводить до відсутності повної та достовірної інформації.

Таким чином, подальша координація точок зустрічі між логістичними конвоями і одиницями підтримки бойової служби в ТВД може стати надзвичайно складною [1, с. 20].

Також необхідно мати на увазі, що величезна кількість ресурсів, потрібних для підтримки військових дій (боєприпаси, паливо, запасні частини, медичне майно і т.п.) формує безперервний потік поставок, які відправляються з тилу. Цей потік створює величезний «логістичний хвіст» на рівні ТВД, що стає перешкодою для просування бойових одиниць. Разом з тим, транспортні одиниці також потребують технічного обслуговування і, як наслідок, споживають зайві логістичні активи. Адмірал Еклс у своїх працях дає визначення явищу неконтрольованого збільшення «логістичного хвоста» як «логістичний сніжний ком». Він ідентифікує його як одну з основних причин грубих стратегічних помилок у реалізації логістичної підтримки військ [1, с. 12].

Підсумовуючи вищевикладене, слід підкреслити пряму залежність оперативних можливостей та готовності будь-якої бойової одиниці від своєчасної та повної матеріально-технічної підтримки. Отже, з'явилися нові обмеження під час проведення тривалих військових операцій. У такому контексті напрямки формування сучасної єди-

ної української військової логістики мають містити комплекс заходів, спрямованих на мінімізацію таких ризиків та удосконалення шляхів реалізації логістичної підтримки ЗС України. Саме тому має сенс розглядати третій варіант логістичної підтримки військ, як основний, але з використанням додаткових можливостей, які надаються двома попередніми варіантами.

Україна прагне підтримувати дружні відносини з усіма державами світу на основі міжнародних договорів, укладених на принципах рівноправності, невтручання у внутрішні справи, взаємоповаги до незалежності, суверенітету та територіальної цілісності [23, с. 8]. Але наразі, в Україні триває збройний конфлікт, який став найдовшим європейським конфліктом після закінчення Другої світової війни, в якому Україна дотримується оборонної стратегії.

Питання удосконалення системи медичного постачання ЗС України є нагальним викликом сьогодення та привертають особливу увагу у зв'язку з проведенням в Україні оборонної реформи, серед завдань якої є створення єдиної ефективної системи логістики ЗС України, інших силових структур, як у мирний, так і у воєнний час [23, с. 16]. Вона має функціонувати відповідно до стандартів НАТО і бути гармонізованою зі збройними силами інших держав-членів НАТО та Євросоюзу. При проведенні спільних (багатонаціональних) завдань, фахівці з логістичного забезпечення військ повинні використовувати не тільки єдину систему кодифікації військового майна сил оборони, сумісну із системою кодифікації НАТО, але й єдину спільну термінологію у сфері логістики та спільну інформаційну і комунікаційну системи, згідно євроатлантичних норм та стандартів.

Тому, виникає необхідність у дослідженні інформаційної підтримки логістичної мережі у системі медичного постачання ЗС України та інших військових формувань, впровадженні новітніх інформаційних технологій у практику військової охорони здоров'я України та єдиної програмно-інформаційної і комунікаційної системи військової логістики, інфраструктури збору інформації до рівня, прийнятого для членства в ЄС і НАТО.

Висновки та напрямки подальших досліджень. На підставі теоретичного узагальнення даних наукової літератури, здійснено концептуальний аналіз еволюційного розвитку військової логістики, з визначенням основних принципів реалізації логістичної підтримки військ. Для асоціативного сприйняття основних варіантів логістично-

го забезпечення військ, запропоновано їх схематичне зображення, що в подальшому дозволить використання даної схеми в процесі навчання майбутніх спеціалістів з військової логістики. Встановлено характерні ризики при виконанні завдань військової логістики та показано їх прямий вплив на зниження ефективності проведення військових операцій. Запропоновано використання можливостей трьох основних способів матеріально-технічного забезпечення військ (сил), як найбільш ефективних принципів логістичної підтримки Збройних Сил України. Зазначено, що на сьогодні підвищеної уваги вимагають питання медичного забезпечення Збройних Сил України, а також науково-практичне обґрунтування, розробка прикладних положень та конкретних рекомендацій для оптимізації логістичного управління медичним постачанням Збройних Сил України. Отже, процес створення науково обґрунтованих підходів до методології оптимізації системи логістичного управління у військово-медичній службі Збройних Сил України й надалі продовжується.

Конфлікт інтересів: відсутній.

ЛІТЕРАТУРА

1. Kress M. Operational Logistics. The Art and Science of Sustaining Military Operations. Second Edition / Moshe Kress.— Springer International Publishing Switzerland, 2016 [Електронний ресурс].— Режим доступу: e-Book
2. При Генштабі формується управління логістики для забезпечення потреб ЗСУ [Електронний ресурс].— Режим доступу: https://zik.ua/news/2017/07/15/pry_genshtabi_formuietsya_upravlinnya_logistyky_dlya_zabezpechennya_potreb_1132831
3. Curley R. (ed) The science of War, Strategies, Tactics, and Logistics / Edited by Robert Curley, 2011 [Електронний ресурс].— Режим доступу: 1615306633SW. epub.
4. Zeimpekis V. Military Logistics / Vasileios Zeimpekis, George Kaimakamis, Nicholas J. Daras, 2015 [Електронний ресурс].— Режим доступу: e-Book
5. Canira P. I. Структуризація системи логістичного забезпечення Збройних Сил України / P. I. Canira // Вісн. Нац. ун-ту «Львів. Політехніка».— 2009.— № 649.— С. 335–342.
6. Серватюк В. М. Перспективні напрямки реформування системи тилового забезпечення Збройних сил України / В. М. Серватюк, О. І. Угринович // Наука і техніка Повітряних Сил Збройних Сил України.— 2013.— № 2(11).— С. 14–18.
7. Маслій О. М. Суть, принципи та функції військово-економічної логістики / О. М. Маслій. // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України.— 2010.— Вип. 2.— Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnads_2010_2_16
8. Чорнописька Н. В. Зародження військової логістики в Україні / Н. В. Чорнописька, О. В. Брень, О. І. Данильців // Вісн. Нац. ун-ту «Львів. Політехніка», 2015.— Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPL_2015_833_18
9. Ступницький О. І. Формування логістики кризових ситуацій у контексті військового конфлікту Росія — Україна / О. І. Ступницький // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Вип. 121 (Ч. I), 2014.— Режим доступу: <http://journals.iir.kiev.ua/index.php/apmv/article/viewFile/2392/2125>

10. Кивлюк В. С. Вироблення єдиних поглядів щодо створення сучасної державної системи логістики Збройних Сил України / В. С. Кивлюк, М. Я. Клонцак, В. М. Лоза, В. В. Шевченко // Збірник наукових праць Військового інституту Київського національного університету імені Т. Шевченка.— 2016.— Вип. 51.— с. 100–109.— Режим доступу: <http://miljournals.knu.ua/index.php/zbirnik/article/view/137>
11. Нестеренко О. М. Основи принципи та особливості організації логістики у військових частинах Національної гвардії України / О. М. Нестеренко, Ю. Є. Чирва // Молодий вчений.— 2016.— № 5(32).— С. 119–122.— Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_5_33
12. Фармацевтична логістика: монографія / О. В. Посилкіна, Р. В. Сагайдак, Б. П. Громолик.— Харків: Вид-во НФаУ «Золоті сторінки», 2004.— 320 с.
13. Криківський Є. В. Інноваційні рішення у фармацевтичній логістиці / Є. В. Криківський, І. С. Рикована, Л. А. Янковська, 2011 р.— Режим доступу: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/12335/1/032_%D0%86nnovac%D1%96jn%D1%96%20r%D1%96shennja%20u%20f_222_231_706.pdf
14. Громолик Б. П. Фармацевтична логістика: фокус на допомозі пацієнту: монографія / Б. П. Громолик, Л. М. Унгурян.— Львів: нац. мед. ун-т ім. Данила Галицького.— Львів: Растр-7, 2013.— 210 с.
15. Посилкіна О. В. Інноваційна парадигма розвитку логістичної діяльності суб'єктів фармацевтичного ринку / О. В. Посилкіна, А. Г. Хромих // Управління інноваційним процесом в Україні: налагодження взаємодії між учасниками: тези доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції, МІПУ-2014, 22–23 травня 2014 р.— Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/handle/ntb/29371>.
16. Історія військово-фармацевтичної логістики: навч. посібник / Трохимчук В. В., Шматенко О. П., Убогов С. Г.— К.: УВМА, 2007.— 116 с.
17. Указ Президента України від 22.03.2017 р. № 73/2017 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року «Про Державну програму розвитку Збройних Сил України на період до 2020 року» [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/732017-21498>.
18. Allied Joint Doctrine for Medical Support 2015 [Електронний ресурс].— Режим доступу: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/457142/20150824AJP_4_10_med_spt_uk.pdf.
19. Логистика. Полный курс MBA / В. В. Дыбская, Е. И. Зайцев, В. И. Сергеев, А. Н. Стерлигова; под ред. В. И. Сергеева.— М.: Эксмо, 2013.— 944 с.
20. Military Logistics: A Brief History [Електронний ресурс].— Режим доступу: http://www.historyofwar.org/articles/concepts_logistics.html
21. Організація медичного забезпечення військ: підручник / М. І. Бадюк та ін.; за ред. В. В. Паська — К.: МП Леся, 2005.— 430 с.
22. Pfohl H.-C. Logistiksysteme Betriebswirtschaftliche Grundlagen 9, neubearbeiteteundaktualisierte Auflage / Hans-Christian Pfohl, 2018 [Електронний ресурс].— Режим доступу: e-Book
23. Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 вересня 2015 року «Про нову редакцію Военної доктрини України» від 24.09.2015 р. № 555 [Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/5552015-19443>.

Особенности реализации логистической поддержки вооружённых сил в историческом аспекте проведения военных операций

М. В. Белоус, А. А. Рыжов, А. П. Шматенко, Д. В. Дроздов

Украинская военно-медицинская академия, г. Киев,
Запорожский государственный медицинский университет,
г. Запорожье

Резюме. Концептуальный анализ эволюционного развития военной логистики показал, что в процессе исторического развития научных подходов ведения войн, интенсивного научно-технического прогресса формировалась и военная логистика, возникали новые логистические системы, инновационные методы и инструменты управления логистической поддержкой войск. В статье рассмотрены три основных принципа реализации логистического обеспечения вооружённых сил. Для ассоциативного восприятия, предложено их схематическое изображение, что в дальнейшем позволит использовать данную схему в процессе обучения будущих специалистов военной логистики. Установлены характерные риски при выполнении задач военной логистики и показано их прямое влияние на снижение эффективности военных операций. Предложено использование возможностей трёх основных способов логистической поддержки вооружённых сил, как одно из направлений формирования современной украинской военной логистики.

Ключевые слова: управление, военная логистика, реализация логистической поддержки, вооружённые силы, военные операции.

Features of implementation logistic support for armed forces in the historical aspects of military operations

M. V. Bilous, O. A. Ryzhov, O. P. Shmatenko, D. V. Drozdov

Ukrainian Military Medical Academy, Kyiv,
Zaporizhzhia State Medical University, Zaporizhzhia

Introduction. Historical experience of military operations confirms that logistics is an important and integral element of military operations and a strengthened component of military success. Nowadays, the integrated system of logistic support of the Armed Forces of Ukraine, other military formations and law enforcement bodies, both in peaceful and military time,

which should operate in accordance with NATO standards and cooperate qualitatively with the armed forces of other states members of NATO and the European Union is being built. That is why the military logistic matters, as one of the major and key components of military operations, are urgent and require more research.

The aim of the work –conceptual analysis of the evolutionary development of military logistics, implementation of specific definitions of the logistic support of the armed forces from the historical aspect of conducting military operations.

Materials and methods of research. The analysis of foreign and domestic scientific literature and the current normative and legislative base of Ukraine was conducted. Research methods included literature searches, comparison, systematization, analysis, synthesis and modeling.

Results. Nowadays, the military logistics terminology is constantly developing. The main goal of military logistics is to support military operations and forces (troops). The study is based on the world experience of the evolutionary development of military logistics. There are three levels of decomposition or basic principles (methods) for implementing logistic support of troops which are established and schematically depicted for visual perception of peculiarities of the armed forces logistic support from the historical aspect of military operations. The results of the research show that the implementation of logistic troops support which is based on these principles are more effective if the integral consequences (risks) of this process are taken into account. The functioning of the Ukrainian single effective logistic system, which is aimed at strengthening the military efficiency of the Armed Forces of Ukraine, should comply the principles and standards adopted by NATO member states and conform to the logistics of the armed forces of other Allies. In carrying out common (multinational) tasks, logistic support personnel should use not only a single system of codification of military assets of defense forces compatible with the NATO codification system, but also a common terminology in the field of logistics and a common information and communication system in accordance with the Euro-Atlantic norms and standards.

Conclusions. Conceptual analysis of the evolutionary development of military logistics has shown us that during the process of historical development of scientific approaches to war making, intensive scientific and technological progress, the military logistics was taken shape. The new logistic systems, innovative methods and tools of managing logistic

support of troops have been developed. The three basic principles of implementation of logistic support of armed forces and for associative perception have been considered, their schematic representation and further use of this scheme in the process of training of specialists in military logistics have been suggested. The typical risks for performing military logistics tasks have been determined and their direct impact on reducing the effectiveness of military operations has been shown. The use of three main methods of logistic support of troops (forces) as possible directions in the formation of modern Ukrainian military logistics have been suggested. It is pointed out that the issue of medical support of the Armed Forces of Ukraine, research and practice grounding, exploitation application programs and specific recommendations for optimization of logistic management of medical supplies of the Armed Forces of Ukraine requires great attention. To sum it up, the process of creating scientifically grounded approaches to the methodology of optimizing the system of logistic management in the military medical service of the Armed Forces of Ukraine still continues.

Key words: management, military logistics, implementation of logistic support, armed forces, military operations.

Відомості про авторів:

Білоус Марія Вікторівна — кандидат фармацевтичних наук, доцент кафедри військової фармації Української військово-медичної академії. Адреса: м. Київ, вул. Московська 45/1, тел.: (044) 280-00-34.

Рижов Олексій Анатолійович — доктор фармацевтичних наук, професор, завідувач кафедри медичної та фармацевтичної інформатики і новітніх технологій Запорізького державного медичного університету. Адреса: м. Запоріжжя, проспект Маяковського, 26.

Шматенко Олександр Петрович — доктор фармацевтичних наук, професор, полковник медичної служби, начальник кафедри військової фармації Української військово-медичної академії. Адреса: м. Київ, вул. Московська 45/1, тел.: (044) 280-00-34.

Дроздов Дмитро Вікторович — старший викладач кафедри військової фармації Української військово-медичної академії. Адреса: м. Київ, вул. Московська 45/1, тел.: (044) 280-00-34.